

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Capvt II. De Sphaerâ Armillari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

QVINTA. *circulus Sphære maior est qui Sphære partem conue-*
xam in duas partes æquales fecat, vt N. I. Minor autem, qui eam
in portiones inæquales diuidit: vt L. M. &c.

SEXTA. *omnis circulus siue maior siue minor, olim in sexagin-*
ta partes secabatur, nunc in trecentas sexaginta, quas Geographi
vocant Gradus, & has iterum in sexaginta, quas Minuta, aut Scrupulos nominant.

CAPVT II.

De Polis.

POLVS dicitur à Græco *πολις* *verto*, quod circa illum cæle-

stis machina circumuoluatur; appellatur quoque *vertex*, & duplex assignatur *Arcticus* & *Antarcticus*.

ARCTICVS nomen accepit ab Arcto seu Ursâ vicino fidere, cuius stella borealior iam dissidet tantùm à Polo 2. gradibus cum 30. minutis vt vulgò creditur, seu 40. vt periti malunt. Olim totis gradibus duodecim cum minutis 24. ab eodem Polo disiunctus erat. Dicitur aliter *Borealis*, & *semper apparens*.

ANTARCTICVS sic appellatur, vel quia est *oppositus*, vel quia est *equalis* Arctico: vtrumque enim significat particula *ἀντι*. Vocatur aliter *Notius*, *Australis*, & *semper latens*, videlicet respectu eorum, qui ab Æquatore versùs Arcticum declinant.

§. 3. De circulis Sphæra.

Circulorum in Sphærà alij maiores sunt, alij minores.

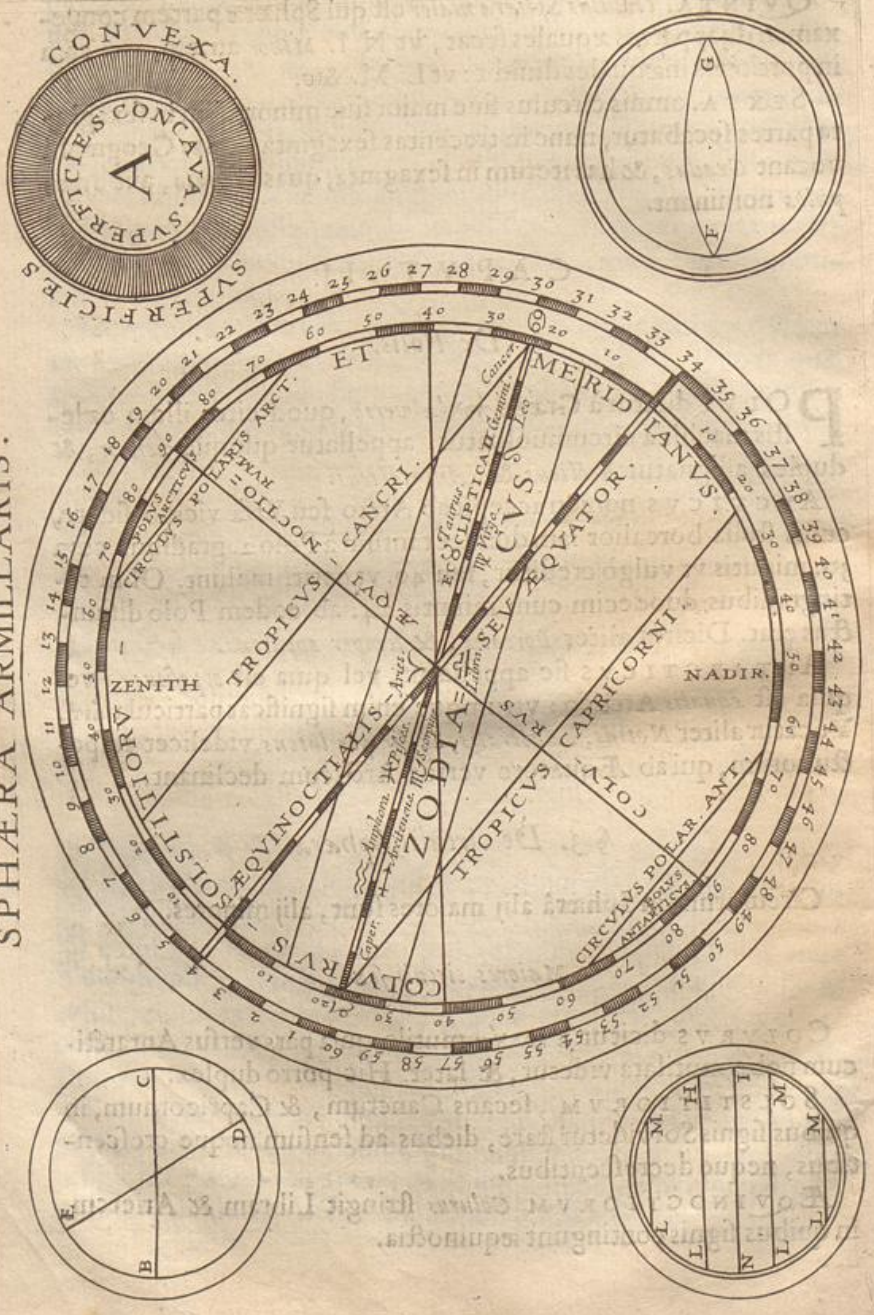
Maiores circuli sex.

COLVRVS dicitur à *κόλως* *mutilo*, quia pars versus Antarcticum nobis mutilata videtur, & latet. Hic porro duplex.

SOLSTITIORVM, secans Cancrum, & Capricornum, in quibus signis Sol videtur stare, diebus ad sensum neque crescentibus, neque decrescendentibus.

ÆQUINOCTIORVM *Colurus* stringit Libram & Arietem, in quibus signis contingunt æquinoctia.

SPHÆRA ARMILLARIS.

HORIZON à voce ὄρος terminus, à Latinis *Finitor*, & à veteribus *Oceanus*, diuiditur in Rationalem & Sensibilem.

Rationalis, seu *Naturalis*, & *Artificialis* Mundum in duas partes æquales secat, & duobus modis diuiditur: *Respectu terre*, in *Rectum* cuius vertex dictus *Zenith* secat *Æquatorem* ad perpendicularum, & *Obliquum* cuius vertex demissus facit angulos inæquales: *Respectu autem cæli* in *Planum* qui ex humili loco videtur, & *Turbinatum* qui ab excelso.

Sensibilis autem circumscribitur visione nostrâ: qui ex loco plano, in obiectum item in plano constitutum, vt in mari & patienti æquore, non ultra 2840. passus Geometricos portigitur.

ZODIACVS, seu *Orbis signifer*, est Circulus obliquus *Æquatorem* secans, in quo planetæ suas periodos decurrunt. Nomen accepit à voce ζῳδιον animal, quia pleraque signorum, animalia sunt: vel à ζῳή vita, quia ex eo vita animantium pendet. In *Zodiaco* autem considerantur longitudo, & latitudo.

Latitudo olim ad 12. gradus extendebatur, nunc verò ad sexdecim, quoniam ab utrâque æquatoris parte, 8. gradibus Planetæ quidam aberrant.

Longitudinem autem *Zodiaci* constituit *ECLIPTICA*, quæ est linea *Zodiaci* media, in qua fiunt *Eclipses Solis & Lunæ*, diuisa in duodecim signa, quorum singula in 30. gradus iterum diuiduntur, signa autem cum characteribus suis sic exprimuntur:

♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎
 Aries: Taurus: Gemini: Cancer: Leo: Virgo: Libra:
 ♏ ♐ ♑ ♒ ♓
 Scorpius: Arcitenens: Caper: Amphora: Pisces.

Sagittarius: Capricornus: Aquarius:

ÆQUATOR, seu *Æquinoctialis*, & *Æquidialis* est linea quam cum Sol decurrit, vbique gentium noctes æquantur diebus, præterquam sub polo.

MERIDIANVS, seu *linea mediæ cæli*: est linea cui suppositi populi simul habent meridiem, modò Sol illis affulgeat. Vbi tamen obseruabis Meridianum duobus modis sumi, 1º pro gradu longitudinis, & tum Meridianus simpliciter dicitur: 2º pro circulo totum orbem ambiente, & tum *Meridianus Maior* appellatur, & defini potest linea cui suppositi populi simul habent meridiem aut mediam noctem.

Minores circuli quatuor.

POLARES circuli duo sunt, totidémque Tropici Sphæram inæqualiter diuidentes. Et *Polares* dicuntur à Polis à quibus distant 23. Gradibus cum dimidio: *Tropici* autem à *τέτρον* *verto*, quòd ab illis Sol cursum suum reflectat, 23. quoque Gradibus cum dimidio ab Æquatore disuncti.

POLARIS CIRCVLVS ARCTICVS olim diuersus erat pro varietate locorum: nam ab antiquis vulgò definitur *Maximus apparentium nobis circularum*: Nunc autem fixus est, & in tabulis omnibus 23. Gradibus cum dimidio à polo Arctico diffidet.

POLARIS CIRCVLVS ANTARCTICVS definiebatur ab antiquis *Maximus non apparentium circularum*, ac proinde secundùm loca varia, varius erat: nunc autem 23. Gradibus cum $\frac{1}{2}$ à polo Antartico separatur.

TROPICVS CANCRI est circulus maximè Borealis, quem Sol suâ conuersione 24. horarum describit.

TROPICVS CAPRICORNI est circulus maximè Australis, quem Sol suo circuitu notat.

§. 4. *De populorum situ.*

CONSIDERATVR ille situs penes Zonas, Umbras, Habitationem, & Dextram, vel Sinistram.

NVM. I. *Situs populorum secundùm Zonas.*

De Zonis tres falsæ opinioniones veterum extiterunt, vna vera.

LVCRETIVS enim tantùm duas admittebat.

POLYBIVS & POSSIDONIVS sex: quoniam duas Torridas numerabant.

MARTIANVS CAPELLA decem: quoniam quinque vulgò receptas bifariam diuidebat.

VERA OPINIO admittit quinque Zonas, duas frigidas, totidem temperatas, & Torridam vnâ.

FRIGIDA BOREALIS Saturno sacra circulo polari Arctico includitur.

FRIGIDA AVSTRALIS Mercurio addita, polari Antarctico coërcetur.

TEMPERATA BOREALIS Veneri consecrata, inter polarem Arcticum, & Tropicum Cancrī iacet.

TEMPERATA AVSTRALIS Ioui dicata Antarctico polari, & Capricorni Tropico continetur.

TORRIDA Martis propria, duobus Tropicis Cancrī & Capricorni includitur.

NVM. 2. *Situs populorum secundum Vmbas.*

AMPHICII qui habent vtrunque vmbas meridianas, hoc est versus Boream, & Austrum excurrentes diuersis anni temporibus: vt in zonâ Torridâ.

HETEROSCII, quorum vmbra meridiana vergit ad polorum alterutrum: nempe iis qui Temperatas incolunt.

PERISCII qui circa se vmbas rotari vident: vt qui in zonis Frigidis degunt.

ASCII qui carent vmbra meridiana quodam anni tempore; quales qui Torridam incolunt, aut Tropicis subiacent.

MACROSCII, & BRACHYSCII, qui habent vmbas meridianas modò longiores, modò breuiores: quod licet contingat incolis Temperatæ vtriusque, magis ad sensum tamen Torridæ conuenit.

ANTISCII qui habent oppositas vmbas meridianas, vt qui viuunt in oppositis Temperatis.

NVM. 3. *Populorum situs penes habitationem.*

PERIOECI sub eodem parallelo, & magno meridiano iacent.

ANTOECI sub oppositis parallelis siti sunt, & eodem meridiano: aliter ANTOMI quasi oppositis humeris; quoniam diuersos polos respiciunt.

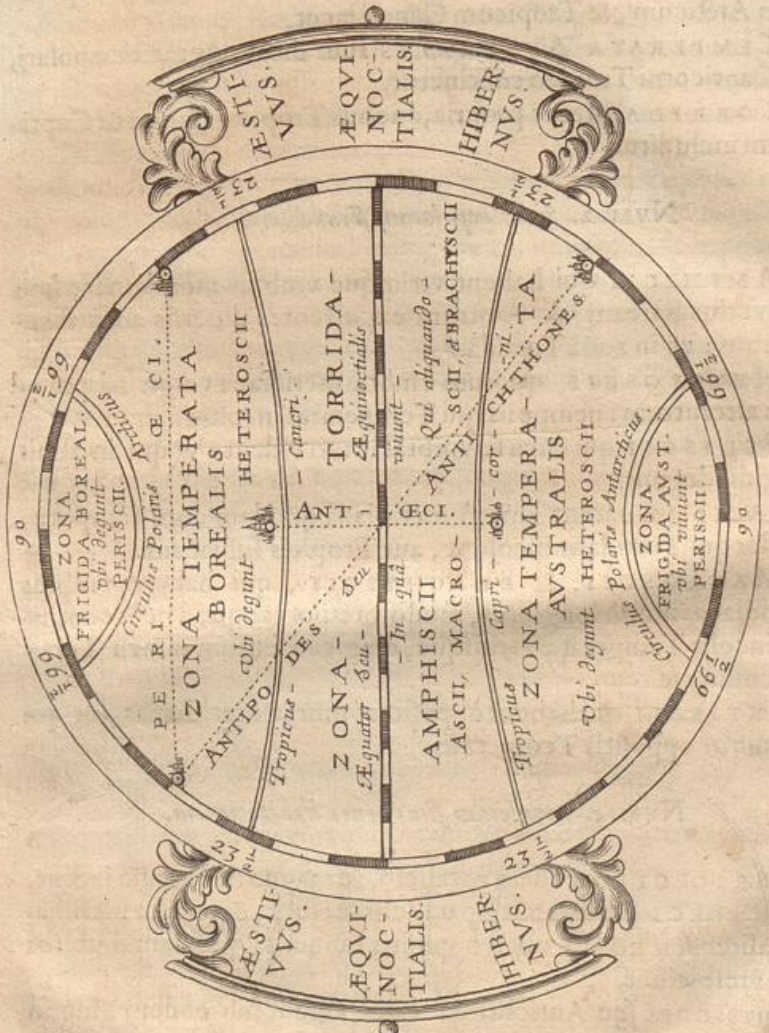
ANTIPODES seu Antichthones qui viuunt sub eodem Magno Meridiano, vel sub Meridianis oppositis, itémque sub aduersis parallelis.

SYNOECI qui sub eodem parallelo degunt, aut etiam sub

HABITATIONES

SEPTENTRIO

DEXTRA Pastorū. SINISTRA Sacerdotū sunt.

OCCIDENS

DEXTRA Astrologorū. SINISTRA Geometrarum.

MERIDIES

DEXTRA Sacerdotū. SINISTRA Pastorum.

codem meridiano ; quæ facilius picturâ quàm verbis expressa sunt.

NVM. 3. De situ populorum penes dextram partem, & sinistram.

NON eodem modo loquuntur scriptores omnes de læuâ, & dextrâ mundi parte : varietas autem loquendi his duobus versibus technicis expressa est,

Ad Boream terra ; sed celi mensor ad Austrum :

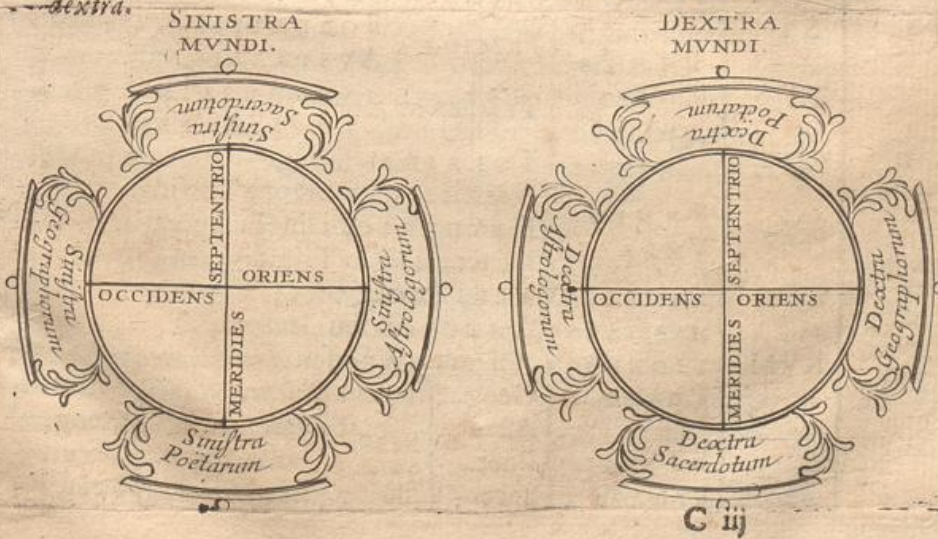
Præco Dei exortum videt : occasumque pœta.

GEOGRAPHVS Septentrionem respicit, & maximè ad polum attendit, ideóque Orientem *dextram* vocat, Occidentem *sinistram*.

ASTROLOGVS contra meridiem spectat & æquatores ad quem magis sensibiles conuersiones, ideóque Occidens est illi *dextra*, Oriens *sinistra*.

SACERDOTES & AUCVRES in Orientem conuertuntur. Illi ad surgentem conuersi lumina Solem. Ideóque meridiem ad *dextram*, Septentrionem habent ad *sinistram*.

POETÆ denique conuertuntur ad insulas fortunatas & in Occidentem, ideóque meridiem habent à læuâ, Septentrionem à *dextrâ*.

TABVLA METHODICA SPHÆRÆ
ARMILLARIS.

PVN- CTA.	{ POLVS	{ Arcticus.		
		{ Antarcticus.		
	MA- IO- RES	COLVRVS	{ Solstitiorum.	
		COLVRVS	{ Æquinoctiorum.	
CIR- CV- LI.	CIR- CV- LI	HO- RI- ZON.	{ RA- TIO- NA- LIS.	{ Respectu } RECTVS. TERRÆ. } OBLIQVVS. Respectu } PLANVS. Cæli. } TVRBINATVS.
			{ SENSIBILIS.	
	LI	ZO- DIA- CVS.	{ Latitudo } Sexdecim graduum. Longi- } ECLIPTICA in quâ duo- tudo. } decim signa.	
	SEX.		{ ÆQVATOR seu Æquinoctialis.	
			{ MERIDIANVS } Magnus vulgaris.	
	MINO- RES QVA- TVOR.	TRO- PICI CIRCVLII POLARES	{ CANCRI. CAPRICORNI. ARCTICVS. ANTARCTICVS.	
SI- TVS PO- PV- LO- RVM.	PENES ZONAS <i>Quinque.</i>	FRIGIDÆ	{ BOREALIS. AVSTRALIS.	
		TEMPERATÆ	{ BOREALIS. AVSTRALIS.	
		TORRIDA.		
	PENES VMBRAS.		{ AMPHISCII in zona Torridâ. HETEROSCII in Temperatis. PERISCII in Frigidis.	
	PENES HABITA- TIONEM.		{ PERIOECI. ANTOECI seu <i>Antomi.</i> ANTIPODES seu <i>Anti-hthones.</i>	
	PENES DEXTRAM ET SINI- STRAM,	Geog. Astrol. Poët. Sacer.	{ SI- NIS- TRA.	{ Occidens. Oriens. DEX- Meridies. TRA. } Astrol. Geog. Sacer. Poët.
			{ Septentrio.	